

Hørsholms gamle rådhus fra 1918.

Af Lisbet Hein, museumsinspektør på Hørsholm Egns Museum

Maleri, 1950'erne

Hørsholms gamle rådhus på hjørnet af Rungstedvej og gågaden er ikke sådan at overse. Først er der den markante røde farve. Så er der stilen, som leder tanken hen på Rosenborg Slot og andre af Christian 4.'s byggerier fra 1600-tallet. Går man indenfor, øges stilblandingen: Ad en trappeopgang, der hører bedre hjemme i en boligejendom fra omkring år 1900, kommer man op til den tidligere mødesal for Kommunalbestyrelsen. Her er man hensat til et gemak i det for længst nedrevne Hirschholm Slot: Søjler bærer loftet, der er tunge draperier omkring vinduerne og silketapeter på væggene. Til pynt er der opsat to kaminoverligger af marmor – de stammer fra Hirschholm Slot, ligesom det ur, der ved festlige lejligheder slår timetal.

Nyt byggeri i gammel stil

Indvielsen den 31. maj 1918

Sådan valgte man altså at opføre Hørsholms Rådhus i 1916 - 18. Og det på en tid, hvor kommunen ellers var på vej mod nye tider: Befolkningstallet voksede, villaer skød op både i Rungsted og omkring Hørsholm by. Institutioner og virksomheder åbnede i stort tal, og kommunen gjorde meget for at følge med udviklingen: Vejene blev brolagt og belyst, der blev kloakeret og ført elektricitet og gas til de bebyggede områder. Kommunens administration voksede for at kunne servicere

borgerne, og der var blevet brug for en stor rådhusbygning. Men hvorfor den "historiske" stil på et tidspunkt, hvor kommunen var ved at modernisere sig? Ja, for det første var det ikke ualmindeligt i begyndelsen af 1900-tallet at vende sig mod tidligere tiders byggeskik. Se blot på de villaer, der på den tid var ved at blive opført i Rungsted: Flakvad og Sundsøre i middelalderlig borg-stil, Strandbjerg som et klassicistisk palæ, villa Benedicte og andre sommervillaer i italiensk landstil. Men det "historiske" rådhus hænger også sammen med Hørsholms fascination af sin fortid.

Interessen for den lokale historie vågner

Det første sognerådsmøde 1918

Denne fascination blev for første gang tydelig ved en stor folkefest, der blev afholdt i Hørsholm Slotshave d. 16. september 1861, i anledning 100-året for bondereformen på godset. Kammerråd Christensen stod i spidsen for et udvalg, bestående af egnens førende mænd, både ejere af de større gårde, byens handlende og mange embedsmænd. Udvalget arrangerede en storslået dag – og flere tusinde mødte op til det, der blev en folkefest uden sidestykke. I sang og taler hyldedes den gamle stolte bondestand – men også de fremskridt, der var gjort i de forløbne 100 år. Et højdepunkt under festen var, da Christensen i en tale opfordrede til, at man holdt op med at bruge det tyskklingende bynavn "Hirschholm" og i stedet gik over til det gode gamle danske "Hørsholm".

Moderne tider

I begyndelsen af 1890'erne blev det klart, at der ville komme togforbindelse mellem København og Hørsholm – det skete med åbningen af Kystbanen i 1897. I 1892 stiftede en fremsynet kreds af borgere "Foreningen Hørsholm". Foreningen havde til formål at modernisere Hørsholm Kommune og gøre den klar til de mange tilflyttere og de store

muligheder, den nye togforbindelse ville bringe med sig. Foreningen gik aktivt ind i at trække nye borgere til Hørsholm, blandt andet ved i 1913 at udgive en fin lille bog, der fremhævede fordelene ved at flytte til Hørsholm. Her beskrev man dels al den komfort og de faciliteter, kommunen havde at byde på, de lave grundpriser og den rimelige kommuneskat – samtidig med at den glørværdige fortid, hvor Hørsholm havde været slotsby, blev fremhævet. "Historiens vingesus" blev beskrevet som en vigtig del af kommunens identitet og dens tiltrækningskraft.

Apoteker Scheel og Slotshaven

Denne dobbelthed mellem det moderne og det gamle fandt man også hos apoteker Paul Scheel, der var sognerådsformand (svarende til borgmester i dag) fra 1914 – 21. Scheel var en moderne lokalpolitiker, der gik ind for nyskabelse og vækst. Men samtidig havde han en dyb interesse for den lokale historie, og bevarelsen af minderne om den. Især Slotshaven blev hans hjertebarn. Da Scheel kom til Hørsholm i 1908, kunne man knap ane, at parken engang havde været et sirligt barokanlæg. Nogle af dammene var udtørrede, andre var ikke andet end mudderhuller, og en del af arealet blev brugt som planteskole. Scheel arbejdede utrætteligt for at få haven ryddet og plejet, så den fik lidt af den fordums storhed tilbage. I 1913 blev der indrettet et lille historisk anlæg i havens sydlige ende. Omkring et springvand blev der opstillet seks cementsøjler med indstøbte fragmenter fra udsmykningen på Hirschholm Slot – i folkemunde kaldt "apoteker-pillerne".

Arkitekt Ingemann og Hørsholms Rådhus 1916 -18

Det var arkitekten B. S. Ingemann, der havde udformet det historiske anlæg, og det var også ham, der fik opgaven med at udforme Hørsholms første rådhus, da projekteringen gik i gang i 1916. Ingemann boede i Rungsted, og stod bag mange af områdets nye villaer, men han var også kendt for flere større byggerier i København. Hans bygninger var i mange forskellige stilarter, både ældre og nyere. Sammen med Paul Scheel valgte han en stil til det nye rådhus, der vel nærmest må beskrives som hollandsk renæssance – et valg, der ikke vakte udelt begejstring i arkitektkredse. Også fra Amtet kom der kritik – den gik på, at det ikke var passende for en mindre sognekommune at lade opføre et stort og bekosteligt rådhus. Men lokalt var man godt tilfreds med det nye rådhus, der blev indviet 31. maj 1918.

Kommunen vokser ud af rådhuset

Ved indvielsen i 1918 var rådhuset langt større, end der var brug for til den kommunale administration. Man havde med vilje bygget for stort, for at give plads til at medarbejderstaben kunne vokse. Den overskydende plads blev lejet ud til forretninger, klinikker og beboelse. I de følgende årtier kom administrationen gradvist til at fylde hele bygningen ud, og i 1970'erne måtte man etablere afdelinger rundt om i kommunen. I 1980'erne blev der overvejet opførelse af et rådhusanneks, alternativt en flytning af hele administrationen til Den militære Klædefabrik, der var under lukning. Løsningen kom lige efter 1990, hvor det faldende børnetal førte til lukningen af Kokkedalskolen på Ådalsparkvej. I løbet af et par år blev hele den kommunale administration flyttet hertil. Indtil 2008 holdt Kommunalbestyrelsen dog fortsat sine møder i den stemningsfulde sal på det gamle rådhus, indtil denne aktivitet også blev ført til Ådalsparkvej. Det gamle Rådhus ejes stadig af Hørsholm Kommune, og huser den lokale musikskole, frivillighedscentret samt en række private virksomheder, der har lejet sig ind.